

Rīgas Stradiņa universitāte
Psiholoģijas laboratorija
Testu un aptauju reģistrs

1. Instrumenta nosaukums latviešu valodā, autora vārds uzvārds, adaptācijas vai izveides gads:

Problēmsituāciju pārvarēšanas pieeju aptauja (COPE-LV), (Carver et al., 1989), latviešu valodā adaptējusi I. Petrova, 2009, LU; S. Knipše, 2010, LU; precizējuši Perepjolkina un Gaidis 2016

2. Instrumenta nosaukums oriģinālvalodā (adaptētajam instrumentam), autora vārds uzvārds, izveides gads:

The Coping Orientation of Problem Experience Inventory, COPE, (Carver et al., 1989)

3. Instrumenta vispārīgs raksturojums (ko mēra, cik un kādas skalas un jautājumi, atbilžu sniegšanas forma, atslēga jeb atbilžu interpretācija u.c.):

Problēmsituāciju pārvarēšanas pieeju aptauja (The Coping Orientation of Problem Experience Inventory, COPE; Carver, Scheier, & Weintraub, 1989) ļauj noteikt kurām stresa un grūtību pārvarēšanas stratēģijām cilvēks dod priekšroku ikdienā saskaroties ar grūtībām un dažādām spriedzes situācijām. COPE aptauja sastāv no 60 apgalvojumiem, uz kuriem tiek piedāvāti 4 atbilžu varianti 1 – es tā gandrīz nekad nedarū; 2 – es reti tā darū; 3 – es bieži tā darū; 4 – es gandrīz vienmēr tā darū. Respondentam tiek lūgts izvērtēt katru izteikumu un atzīmēt atbilstošo atbildi. Aptauju var lietot gan individuāli, gan frontāli grupā. Aptaujas izpildes laiks nav ierobežots; vidēji tas aizpildīšana aizņem 10-15 minūtes. Aptauja ir paredzēta pieaugušiem cilvēkiem (sākot no 18 gadu vecuma).

Aptaujas oriģinālai versijai ir pieejama vispārēja (angl. general form) un situācijas (angl. situational form). Pētnieciskiem mērķiem parasti izmanto vispārējo formu, bet individuālās konsultācijās – abas vai tikai situāciju formu.

Vispārēja forma ir domāta informācijas iegūšanai par to, kā cilvēks kopumā mēdz rīkoties saspīlētājas, stresu izraisošās situācijas, saskaroties ar grūtībām, kādam stresa pārvarēšanas stratēģijām dod priekšroku. Situācijas forma ir paredzēta lai noskaidrotu kādas stresa pārvarēšanas taktikas (stratēģijas) cilvēks bija izmantojis tiekot galā ar konkrēto situāciju, kā viņš/ viņa reāli (nevis deklarātīvi) ir rīkojies kādā konkrētajā situācijā. Abās aptaujas formās panti (izteikumi) ir vieni un tie paši, atšķiras tikai instrukcija un atbilžu varianti.

4. Informācija par instrumenta lietošanas noteikumiem:

COPE-LV ir brīvi pieejama izmantošanai pētnieciskos nolūkos. Atsevišķa atļauja tās izmantošanai nav nepieciešama.

Bez saskaņošanas nav atļauts veikt jebkādas korekcijas aptaujas pantos.

5. Pamatinformācija par adaptētā vai izveidotā instrumenta psihometriskajiem rādītājiem (piem. Kronbaha alfas koeficients) un/vai izlases raksturojums:

Sākotnējs COPE tulkojuma variants tika aprobēts I. Petrovas (2009) kursa darbā, tad tā precizētā versija tika aprobētā Singnes Knipšes (2010) kursa darbā. Sākotnējā adaptācijas posmā iegūto psihometrisko datu analīze ļāva identificēt vairākās nepilnības S. Knipšes piedāvātajā COPE aptaujas tulkojuma variantā, līdz ar ko, tika atkārtoti veiktā vienvirziena tulkošanas procedūra un

izveidots jauns COPE aptaujas latviešu valodas versijas variants (Gaidis, Perepjolkina, 2016). Sākotnējā un precizētā tulkojuma variantu salīdzinošo tabulu var iegūt pēc pieprasījuma, rakstot uz viktorijaperepjolkina@gmail.com.

Informācija par adaptētā instrumenta psihometriskajiem datiem nav pieejama.

Informācija sagatavota RSU Psiholoģijas laboratorijā.

Ja Jums rodas jautājumi par šo aprakstu, interesē RSU adaptētie vai izveidotie instrumenti, to pieejamība, izmantošanas iespējas, kā arī rodas jebkuri jautājumi saistībā ar testu un aptauju reģistru, sazinieties ar Psiholoģijas laboratorijas testu un aptauju reģistra atbildīgo kontaktpersonu. Kontaktinformāciju meklējiet reģistra mājas lapā: <https://www.rsu.lv/psihologijas-laboratorija/testu-aptauju-registrs>